

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (CBAM)

Avrupa Komisyonu
Tarafından Hazırlanan
CBAM Gözden Geçirme Raporu

GÖRÜŞ RAPORU

1. CBAM GEÇİŞ
DÖNEMİ VE ELDE
EDİLEN SONUÇLAR

2. İKİ AŞAMALI YAKLAŞIM

3. UYGULAMA DÖNEMİ
ÜCRETSİZ TAHSİSATLAR
VE SERTİFİKA ALIMI

4. GERÇEK DEĞER-
VARSAYILAN DEĞER
KULLANIMI

5. CBAM KAPSAMININ
GENİŞLETİLMESİ

6. CBAM UYGULAMA
DÖNEMİ ÖNEMLİ
TARİHLER

1. CBAM GEÇİŞ DÖNEMİ VE ELDE EDİLEN SONUÇLAR

- CBAM'in 1 Ekim 2023-31 Aralık 2025 arasındaki geçiş dönemi, ithalatçılara mali bir yük getirmeden gömülü emisyonların raporlanmasını sağlayarak veri üretmeyi, metodolojiyi test etmeyi ve idari kapasiteyi inşa etmeyi amaçlamıştır.
- Bu süreçte başlangıçta büyük ölçüde varsayılan değerlere dayanan beyanlar, zamanla gerçek emisyon verilerine yönelmiştir.
- Bu gelişme, CBAM'in küresel ölçekte üreticileri emisyon ölçmeye ve tedarik zincirlerini şeffaflaştırmaya zorlayan güçlü bir araç haline geldiğini göstermektedir.

2. İKİ AŞAMALI YAKLAŞIM

Komisyon, CBAM'i geliştirmek için iki adımlı bir yaklaşım benimsemiştir:

- 1. Adım (2026-2027): Bu aşamada seçilmiş aşağı akış) ürünlerine (özellikle çelik ve alüminyum yoğunluklu) kapsamın genişletilmesi kaçınma uygulamalarına karşı kurallar sıkılaştırılacak, elektrik emisyonu hesaplama yöntemlerinde değişiklikler teklif edilecek ve bazı alt ürünlerin kapsama alınması değerlendirilecektir.
- 2. Adım (2027 ve sonrası): CBAM'in kapsamının kimyasallar gibi diğer sektörlerle, dolaylı emisyonlara ve daha fazla aşağı akış ürününe genişletilmesi değerlendirilecektir.

3.UYGULAMA DÖNEMİ ÜCRETSİZ TAHSİSATLAR VE SERTİFİKA ALIMI

- 1 Ocak 2026 itibarıyla CBAM, raporlama aşamasından mali yükümlülük doğuran bir rejime geçmekte; ithalatçılar gömülü emisyonlara karşılık CBAM sertifikası teslim etmekle yükümlü olmaktadır.
- Sertifika fiyatları AB ETS karbon fiyatına eşdeğer olacak, menşe ülkede ödenmiş karbon bedelleri bu yükümlülüğten düşülebilecektir.
- CBAM sertifikalarının fiyatı, AB ETS karbon fiyatına eşdeğer olacaktır
- Ürünün menşe ülkesinde fiilen ödenmiş bir karbon fiyatı varsa, bu tutar CBAM yükümlülüğünden düşülebilecektir.
- Sistem, AB ETS'te ücretsiz tahsisatların kademeli kaldırılmasıyla paralel ilerleyerek, ithal ve AB içi ürünler arasında karbon maliyeti eşitliği sağlamayı ve karbon kaçağını önlemeyi hedeflemektedir..

4.GERÇEK DEĞER-VARSAYILAN DEĞER KULLANIMI

- Gerçek emisyon verisi kullanan firmalar daha adil bir değerlendirmeye tabi tutulmakta ve daha düşük CBAM maliyetiyle karşılaşırken, varsayılan değer kullanan firmalar daha yüksek emisyon kabulü nedeniyle dezavantajlı duruma düşmektedir.
- Bu çerçevede şirketlerin CBAM kapsamındaki yüklerini azaltabilmeleri için ölçüm, raporlama ve doğrulama kapasitelerini güçlendirmeleri gerektiği açıkça ortaya konmaktadır.

5. CBAM KAPSAMININ GENİŞLETİLMESİ

Raporda, CBAM'in 2027 sonuna doğru kapsamının aşamalı olarak genişletilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede:

- Demir-çelik, alüminyum ve hidrojen için dolaylı emisyonların kapsama alınması,
- CBAM kapsamına ürünlerin ulaşım emisyonlarının dâhil edilmesi,
- Kimya, cam, seramik, kâğıt gibi diğer ETS sektörleri ve bazı öncül ürünlerin sisteme eklenmesi
- CBAM kapsamının diğer kullanıcı sektörlerle genişletilmesi

hedeflenmektedir.

6. CBAM UYGULAMA DÖNEMİ ÖNEMLİ TARİHLER

- 1 Ocak 2026: CBAM'in mali yükümlülüklerinin başladığı kesin uygulama dönemi başlangıcı
- 1 Şubat 2027: CBAM sertifikalarının satışı ve geri alımı başlangıcı
- 2026-2034: AB ETS kapsamındaki ücretsiz tahsisatlar kademeli olarak kaldırılması ve CBAM yükümlülüğünün artması